

Dr. sc. Vjenceslav Herout

KRATKI ŽIVOTOPIS DR. SC. VJENCESLAVA (VÁCLAVA) HEROUTA

Kratki životopis dr. Vjenceslava (Václava) Herouta

Vjenceslav Herout rodio se 10. rujna 1943. u Daruvarskom Brestovcu. Prve četiri godine osnovne škole završio je u Malim Zdencima, a daljnja četiri razreda u Grubišnom Polju. Nakon četverogodišnje gimnazije u Daruvaru završio je dvogodišnji studij predmetne nastave na Pedagoškoj akademiji u Pakracu, a zatim je radio na područnoj Osnovnoj školi u Ivanovom Selu. Ovdje se uključio u kulturni rad u selu, uvježbavao kazališne igre, inicirao osnivanje tamošnjeg novog puhačkog sastava u kojem je i svirao. Uz rad završio je izvanredno studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Nakon odlaska iz Ivanova Sela radio je kratko vrijeme kao profesor povijesti u Centru za odgoj i obrazovanje u Belom Manastiru, a od kraja 1979. u Daruvaru, najprije u Centru za odgoj i usmjereno obrazovanje, a nakon rasformiranja Centra na tri srednje škole, na tamošnjoj Gimnaziji, gdje je radio sve do odlaska u mirovinu 1. rujna 2007. Osim rada prosvjetnog radnika Vjenceslav Herout posvetio se istraživanju. Zanimala ga je zavičajna povijest, područje rodnog kraja i onog u kojem je živio, ponajprije područje Daruvara i Grubišnog Polja. Taj interes opravdava činjenicom što je kao predavač povijesti zamijetio da su u školskim nastavnim programima i školskim udžbenicima ova područja zapostavljena. Zastupa stav da se domoljublje treba njegovati najprije na poznavanju zavičajne povijesti; bez njenog poznavanja se ne može očekivati da učenici zavole prostor u kojem žive, pa onda ni područja i ljude izvan svog prostora. Drugi je razlog što nije mogao, zbog obveza na radnom mjestu, odlaziti u istraživanja u udaljene državne i gradske arhive, bez čega su mu bila uskraćena dublja istraživanja.

Svoje kratke istraživačke priloge počeo je objavljivati odmah nakon zaposlenja 1964. godine. Pisao ih je na češkom jeziku u češkom tjedniku Jednota. U početku su to bile aktualne svakodnevne teme, ali je uskoro spoznao da stanovnici daruvarsko-grubišnopljškog područja ne poznaju prošlost svojih sela, ali ne svojom krivicom, nego činjenicom da tada nije bilo nekih publikacija ili knjiga u kojima bi bila opisana ta prošlost. Sve je to bio dostatan poticaj da promijeni takvo stanje pa je 1971. napisao tekst za publikaciju o Ivanovom Selu u kojem je tada radio. Selo je bilo osnovano 1826. i najstarije je naselje u Hrvatskoj nastanjenom Če-

sima. Već tada, nakon samo nekoliko godina rada u nastavi, sve je više spoznao da povijest koju uče učenici nije potpuna jer bi ona trebala davati spoznaje o svim segmentima ljudske prošlosti, o njegovom nekadašnjem svakodnevnom životu, jer se prošlost ne može svesti samo na ratove i „bubanje“ godina i imena raznih kraljeva i careva. Bio je svjestan da se sadržaj nastavnih programa mora poštivati, da je satnica povijesti ograničena, ali je uvijek tvrdio da unutar njih postoji dovoljno prostora da učenici doznaju i nešto što nema u nastavnim programima. Većina učenika nakon završetka osnovnog i srednjeg obrazovanja brzo zaboravi mnoge povijesne sadržaje koji se uče tijekom školovanja, uglavnom zato što se uz postojeću satnicu povijesti nije mogla naučiti cjelovita svjetska i nacionalna povijest. Time se jedan od zadataka povijesti, da učenici steknu interes za povijest i istraživački rad, samo djelomično ostvaruje. Taj ga je stav doveo do ideje da učenike u sklopu slobodnih aktivnosti potakne na prikupljanje starih predmeta i alata kod seoskih ratarskih obitelji, čime bi spriječili preprodaju tih predmeta u inozemstvo putem prekupaca. Taj ga je posao uveo u područje etnografije, a rezultat toga je bio, da je uz stručnu pomoć djelatnika Etnografskog muzeja iz Zagreba, u Ivanovom Selu 1979. godine otvorena etnografska zbirka kojom je prikazano jedno seosko domaćinstvo, onakvo kakvo je ono bilo na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Tada je to bio jedan od prvih takvih postava u Hrvatskoj, koji još postoji, ali se zbog kasnije nebrige broj izložaka u njoj, umjesto da se povećavao, osjetno smanjio.

Nakon dolaska u Daruvar uključio se u rad *Povijesnog društva Pakrac – Daruvar – Grubišno Polje* na čiju je inicijativu 1983. u pet prostorija Dvorca Janković u Daruvaru otvoren muzej koji je, uz vrijedne izložke iz rimskoga razdoblja, javnosti izložio ostatke iz srednjovjekovnog i novovjekovnog razdoblja, a jedan prostor bio je namijenjen za etnografsku građu. Sudjelovao je u izradi njegove koncepcije i zatim u njenom instaliranju. Muzej se održao samo nekoliko godina jer su nakon nekoliko godina postojanja, zbog nedostatka školskog prostora, muzejski prostori ponovo pretvoreni u školske učionice. Time su bila izgubljena ne samo velika novčana sredstva koja su bila u njega uložena, nego su, zbog nebrige, trajno nestali i mnogi vrijedni izložci. Vjenceslav Herout sudjelovao je s članovima povijesne sekcije Saveza Čeha i na osnivanju *Stalne izložbe slika i dokumenata hrvatskih Čeha u Daruvaru*, koja je bila otvorena 1984. godine. Bio je dugo vremena predsjednik povijesnog savjeta Saveza Čeha sa sjedištem u Daruvaru.

Kao profesor povijesti na daruvarskoj gimnaziji nastojao je kod učenika pobuditi interes za zavičajnu povijest i istraživački rad pa je jedna zainteresirana grupa učenika u slobodnom vremenu pod njegovim mentorstvom prikupljala podatke o srednjovjekovnim lokalitetima na daruvarskom području i o tome napisala rad zahvaljujući kojem su 2003. osvojili prvo mjesto za istraživački rad na natjecanju na županijskoj, a zatim i na državnoj razini.

Njegovo viđenje zavičajne povijesti sadržano je u brojnim njegovim radovima i prilogima objavljenim u tridesetak autorskih i suautorskih knjiga i desetak stručnih radova. Svi se oni

mogu svrstati u okvir zavičajne povijesti, obuhvaćajući sve dijelove ljudskog života i rada i svi su doprinos boljem poznavanju zavičajne povijesti. Prema sadržaju oni bi se mogli podijeliti na one povijesne radove u kojima je opisana prošlost pojedinih sela i one tematske povijesne radove koji se bave jednim užim područjem prošlosti. Među takve pripadaju životopisi značajnih ličnosti njegove sredine, među kojima su glazbenici, prosvjetni djelatnici, svećenici, kulturne i političke ličnosti starijeg razdoblja. Zasebno treba izdvojiti radove posvećene prošlosti pojedinih škola, vjerskim sadržajima i sakralnim spomenicima. Sljedeću skupinu čine radovi vezani uz etnografske teme i svakodnevni život u seoskim sredinama (kultura stanovanja kroz prošlost, ratarski poslovi, dnevni život i običaji...). Pisao je i o nekim zbivanjima i tragedijama u svojem zavičaju vezanim uz tri rata u prošlom stoljeću. O Domovinskom ratu u Daruvaru pisao je u kroničarskom obliku na osnovi vlastite Spomenice u koju više od 30 godina zapisuje svakodnevna zbivanja. Na češkom jeziku pisao je radove o radu pojedinih kulturnih društava, o češkim školama i puhačkoj glazbi. Opisao je životopise i doprinos pojedinih kulturnih djelatnika iz Čehoslovačke u razdoblju između dva svjetska rata, a koji su ostavili trag u radu ovdašnjih čeških udruga. Bavio se pitanjem kolonizacije Čeha na hrvatska područja u 19. stoljeću i bolnom razdoblju reemigracije Čeha (1945.–1949.), čemu je posvetio cijelu knjigu.

Vjenceslav Herout je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Palacky u Olomoucu u listopadu 2007. položio državni ispit na magistarskom programu studijske grupe povijesti, pri čemu mu je dodijeljena titula doktora filozofije, kratica PhDr. Nikad nije bio članom nijedne političke stranke. Član je Družbe „Braća Hrvatskoga Zmaja“ i autor ili suautor više od tridesetak knjiga. Neki njegovi radovi objavljeni su u stručni časopisima i zbornicima.¹ Za svoj rad dobio je više priznanja, a najdraže mu je *Gratias agit*, koje mu je dodijelilo Ministarstvo vanjskih poslova Češke 2015., a dobivaju ga pojedinci drugih država za „širenje dobrog imena Republike Češke u svijetu“.

Od 2003. brine o Arhivu Saveza Čeha i Arhivskoj knjižnici Saveza Čeha u Daruvaru. Ispomaze brojnim studentima, postdiplomantima i znanstvenicima iz Češke, Mađarske, Bosne, pa čak i Rusije, koji dolaze u Daruvar i traže podatke za svoje radnje ili knjige. Zahvaljujući tome uspostavio je kontakte s više stranih znanstvenika. Suraduje sa Zavodom za znanstveno-istraživački i umjetnički rad HAZU-a u Bjelovaru, aktivan je i u Matici hrvatskoj u Daruvaru pri objavljivanju redovitih priloga povijesnog sadržaja u njihovu časopisu *Vrela*. Zajedno s dr. Željkom Karaulom pokrenuo je Zbornik Janković u kojem svoje radove objavljuju poznati hrvatski znanstvenici, ali i znanstvenici drugih zemalja. Zbornik izlazi pod okriljem Ogranka

¹ Detaljnije o životnom i stvaralačkom putu dr. sc. Vjenceslava Herouta u: *Posvećenost učiteljskom pozivu i znanosti* (urednik Vladimir Strugar) – Znanstveni kolokvij u povodu 70. godišnjice Vjenceslava Herouta. Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak: Družba Braća Hrvatskoga Zmaja, Zmajski stol Bjelovarsko-bilogorske županije, Bjelovar, 2015.

Matice hrvatske u Daruvaru. Sada je predsjednik povijesne sekcije Ogranka Matice hrvatske u Daruvaru i član uprave podružnice Hrvatsko-češkog društva u Daruvaru.

Svoje slobodno vrijeme posvećuje pisanju tekstova za svoj blog koji također sadrži brojne priloge povijesnog sadržaja i njegova gledišta na neka suvremena zbivanja i probleme. Dio preuzetih obveza posvećuje i povremenim recenzijama. Svjestan je da je puno toga napisao, ali smatra da je to samo „kap u moru“ jer je tijekom dosadašnjeg pisanja spoznao da što više piše, zapaža mnoge praznine u zavičajnoj povijesti. Njih ipak želi prepustiti mlađim naraštajima. Sada mu je zadnja želja da sa svojim suradnicima napiše knjigu o povijesti Daruvara, za koju se zalagao više od dvadeset godina, i postoje naznake da mu se i ova posljednja želja ostvari.

